

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1990-1991

21 NOVEMBER 1990

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 1991**

VERSLAG

**namens de Commissie voor de Media
uitgebracht door de heer M. Bartholomeeussen
aan de Commissie voor Financiën en Begroting**

Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer P. Chevalier.

Vaste Zeden : de heer A. Bourgeois, mevrouw A. Leysen, mevrouw L. Nelis-Van Liedekerke, de heren F. Sarens, T. Van Parys, E. Van Rompuy ;

de heren M. Bartholomeeussen, P. Chevalier, F. Dielens, J. Du-faux ;

de heer A. Denys, mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck, de heer D. Van Mechelen ;

de heren A. De Beul, L. Vanhorenbeek.

Plaatsvervangers :

de heren F. Bosmans, L. Dhoore, P. Dumez, P. Hermans, E. Vandebosch, H. Van Rompaey ;

de heren J. De Bremaeker, L. Peeters, W. Seeuws, D. Van der Maelen ;

de heren H. De Croo, P. Vandermeulen, 'G. Verhofstadt ;

de heren H. Coveliers, E. Van Vaerenbergh.

Zie :

8 (1989-1990)

— Nr. 1 : Ontwerp van decreet + Bijlagen

— Nrs. 2 en 3 : Amendementen

— Nr. 4-A : Verslag namens de Commissie voor Buitenlandse en Externe Aangelegenheden

— Nr. 4-B : Verslag namens de Commissie voor Cultuur

6 (1989-1990)

— Nr. 1 : Toelichtingen

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor de Media heeft de haar toegewezen decreetsbepaling en sectie van de ontwerpbegroting 1991 gedurende twee vergaderingen besproken.

1. INLEIDING VAN DE GEMEENSCHAPSMINISTER VAN CULTUUR**1. Cijfermatige gegevens Sectie 47**

De Commissie bespreekt hier de Sectie 47. Globaal gaat het hier over 6.982,3 miljoen frank waarvan de dotatie aan de **BRT** 6.935 miljoen frank uitmaakt. De andere bedragen betreffen de steun aan de opiniepers (36,3 miljoen frank), en toelage aan de Beroepsvereniging der Belgische pers voor het **Pershuis** (5,7 miljoen frank) en een eenmalige investeringstoelage van 3,3 miljoen frank voor het leggen van een distributieline naar Voeren (VTM in Voeren). 1,4 miljoen frank betreft werkingskosten voor het departement.

2. Niet-openbare radio's

De Vlaamse Executieve machtigde de **Gemeenschapsminister** in haar vergadering van 21 februari 1990 378 verenigingen zonder winstgevend oogmerk te erkennen als **niet-openbare radio**. Hiermee werd de nieuwe erkenningsprocedure voor de 514 ontvangen aanvragen afgerond.

Bij ministeriële besluiten van 15 maart 1990 werden deze 378 radio's tenslotte erkend.

De Vlaamse Executieve machtigde hem op 21 februari 1990 ook om een grondig nader onderzoek in te stellen naar de rechtstreekse en zijdelingse verbindingen tussen **niet-openbare radio's** en naar de specifieke gerichtheid naar Nederland van een aantal niet-openbare radio's. De resultaten van dit onderzoek legde hij voor aan de Vlaamse Executieve op 18 juli 1990, waar deze werden verwezen naar de werkgroep ad hoc voor verder onderzoek. Gezien de Vlaamse Raad op 18 oktober 1990 het voorstel van decreet houdende organisatie en erkenning van lokale radio's heeft goedgekeurd, was de Vlaamse Executieve tenslotte akkoord met de Gemeenschapsminister om de werkzaamheden van de vernoemde werkgroep op te schorten, daar het **niet-openbare-radiolandschap** met dit nieuwe decreet op het gebied van de zogenaamde ketenvorming anders werd geordend. Alle erkende radio's zullen wel in kennis worden gesteld van het nieuwe decreet, waarbij ze specifiek zullen worden gewezen op de nieuwe erkenningsvoorwaarden. Inzake de gerichtheid op Nederland tenslotte heeft hij de „verdachte radio's één maand de tijd gegeven om de Nederlandse kabelexploitanten te verbieden hun programma's te distribueren. (opdracht aan administratie om brieven te schrijven naar bedoelde **niet-openbare radio's**).

Vervolgens heeft de Gemeenschapsminister ook op 7 maart 1990 de 19 radio's die binnen de vastgestelde termijn, zijnde in de loop van de maand februari 1988, geen nieuwe aanvraag hadden ingediend, doch die ononderbroken waren blijven uitzenden, uitgenodigd een nieuwe **erkenningsaanvraag** in te dienen binnen de 30 dagen. De binnen termijn ontvangen 17 aanvragen heeft hij vervolgens, voor advies voorgelegd aan de Raad van niet-openbare radio's samen met deze aanvragen die op basis van artikel 1 van het besluit van 9 september 1982 tot dan toe werden ingediend. Dit kon pas gebeuren nadat de Gemeenschapsminister overeenkomstig ditzelfde artikel 1 van het besluit van 9 september 1982,

van de Minister van PTT mocht vernemen welke **uitzendmo-**gelijkheden er nog vrijbleven voor deze radio's.

Na de adviezen ter zake van de Raad van niet-openbare radio's heeft hij tenslotte bij ministeriële besluiten van 24 oktober 1990 16 bijkomende verenigingen erkend als **niet-openbare radio**. Er dient tot slot te worden gewezen op het feit dat, zoals boven vermeld, de Vlaamse Raad op 18 oktober 1990 het decreet houdende organisatie en erkenning van lokale radio's goedkeurde. Dit nieuwe decreet zal samen met zijn nog op te maken uitvoeringsbesluiten, waarvoor de **Gemeenschapsminister** op 5 november 1990 de opdracht gaf aan zijn administratieve diensten, een reeks gevolgen meebrengen voor én de reeds erkende radio's en de bijkomende kandidaten-radio's die op basis van het voornoemd artikel 1 van het besluit van 9 september 1982 een aanvraag indienden of nog zullen indienen.

Immers, zolang het decreet van 1982 van kracht blijft (dit is tot publicatie van het decreet van 18 oktober 1990 in het Belgisch Staatsblad) kan iedereen een aanvraag indienen, als blijkt dat er nog een uitzendgelegenheid vrijblijft in de beoogde regio. Eenmaal het nieuwe decreet van kracht wordt, vervalt deze mogelijkheid echter daar volgens dit nieuwe decreet de Vlaamse Executieve en de culturele erkenning en de technisch zendvergunning gelijktijdig aflevert. De bepalingen in verband met deze technische zendvergunning zijn echter tot hiertoe nog niet ingevuld. (zie punt 3)

Vervolgens zullen de radio's die bij ministeriële besluiten van 15 maart nu zullen worden erkend voor 9 jaar, zich binnen de 6 maanden moeten inpassen in de nieuwe voorwaarden. Zoals gemeld hierboven heeft de **Gemeenschapsminister** zijn administratie de opdracht gegeven alle erkende radio's in kennis te stellen van deze nieuwe bepalingen.

Tot slot zal ook de Raad van niet-openbare radio's **op-**nieuw moeten worden samengesteld.

3. Ontwerp van decreet in verband met zendvergunningen

Dit ontwerp van decreet heeft tot doel de algemene regelen met betrekking tot de zendvergunningen voor de omroepen van de Vlaamse Gemeenschap en voor de door haar erkende omroepen vast te leggen.

Tot nog toe was het afleveren van de zendvergunning een nationale bevoegdheid, die evenwel slechts kon worden uitgeoefend nadat de Gemeenschap een omroep had erkend.

In zijn arrest nr. 7/90 van 25 januari 1990, gewezen in antwoord op een prejudiciële vraag van de Rechtbank van Verviers gaat het Arbitragehof er evenwel van uit dat de Gemeenschappen inzake radio en televisie, met uitzondering van de mededelingen van de nationale regering, de volle bevoegdheid hebben.

Het Arbitragehof stelt bijgevolg vast dat de wet van 31 juli 1979, in zoverre artikel 3 de nationale overheid er op een onbegrensde wijze toe machtigt om de technische normen inzake de uitzendingen van private radio's te bepalen, en diezelfde overheid aanwijst als de overheid die bevoegd is om de vergunningen van private radio's tot exploitatie van dergelijke radio's te verlenen, niet conform de **bevoegdheidsverdeling** tussen de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten is.

Ook ten aanzien van artikel 10, § 2 en artikel 11 van de wet stelt het Arbitragehof een schending van de respectieve bevoegdheden vast.

Ook de Raad van State stelt in zijn advies 19964/8 dat de Vlaamse Raad rekening zal dienen te houden met de bevoegdheidsverdeling zoals daarover in dat arrest van het Arbitragehof werd gemeld. Ondermeer betekent dit dat de Vlaamse Gemeenschap de nodige maatregelen moet treffen inzake de technische normen — de normen betreffende het toekennen van de frequenties en deze betreffende het vermogen van de zendtoestellen uitgezonderd — alsmede inzake het verlenen van de vergunning voor de lokale radio's.

Op 9 november laatstleden heeft de Gemeenschapsminister het voorontwerp van decreet zoals het door zijn administratie werd opgesteld, voor advies aan zowel de Vlaamse Mediaraad als aan de Raad van niet-openbare radio's overgemaakt.

Gelet op het feit dat dit voorontwerp van decreet nog dient te worden gestemd, alvorens na het in voege treden van het decreet van 18 oktober 1990 betreffende de lokale radio's nog erkenningen voor lokale radio's kunnen worden afgeleverd, heeft hij deze adviesraden gevraagd spoedig over een advies te kunnen beschikken.

4. Niet-openbare televisieverenigingen — regionaal

Inzake de regionale niet-openbare televisieverenigingen kan de Gemeenschapsminister melden dat er tot hertoe 24 erkenningsaanvragen werden ontvangen. Hiervan werden er 4 erkend op 29 juni 1988, met name AVS (Eeklo), ATV (Antwerpen), RTVL (Leuven) en RTVO (Waregem). Daarnaast werden er ook nog 6 aanvragen geadviseerd door de Mediaraad op 23 juni 1989.

VITEVE (Bornem), VITEC (Hoeselt) en Brugse televisie (Brugge) werden positief geadviseerd, Noordzee TV (De Haan), Del Sol TV (Ninove) en de Kempische Televisiemaatschappij (Sint-Lenaerts) kregen een negatief advies mee. Anderzijds vroeg de Mediaraad ook uitdrukkelijk in deze adviezen van 23 juni 1989 om in afwachting van het advies van de Mediaraad over de algemene problematiek, de financiering en de handelspubliciteit van regionale/lokale, **niet-openbare** televisieverenigingen, geen erkenningen meer te verlenen.

Dit advies mocht hij ontvangen op 22 februari 1990, samen met 2 ontwerpen van besluit : met name één ontwerp van besluit betreffende de voorwaarden waaronder niet-openbare televisieverenigingen (MOTV's) handelspubliciteit mogen uitzenden, en één ontwerp van besluit betreffende de **erken**ningsvoorwaarden en betreffende de criteria met betrekking tot de duur van de erkenningen.

De Gemeenschapsminister was net zoals de Mediaraad de mening toegedaan dat, teneinde de impasse inzake de regionale NOTV's te doorbreken, niet langer kon worden gewacht met de mogelijkheid voor de NOTV's om handelspubliciteit te brengen.

Daarom heeft hij per nota van 19 april 1990 aan de Vlaamse Executieve voorgesteld het vermelde ontwerp-besluit inzake de handelspubliciteit goed te keuren. De Vlaamse Executieve besliste echter dit voorstel nader te laten onderzoeken binnen een werkgroep ad hoc.

De meerderheid binnen deze werkgroep was van oordeel dat vooraf de algemene problematiek inzake de NOTV's diende te worden geregeld.

Bij nota van 29 juni 1990 heeft hij derhalve zijn administratieve diensten de opdracht gegeven een voorontwerp van decreet op te maken dat deze algemene problematiek, op

basis van de vroeger verstrekte adviezen van de Mediaraad ter zake zou regelen.

Een voorontwerp van decreet in dit verband heeft de Gemeenschapsminister nog niet mogen ontvangen. Zijn administratieve diensten meldden hem wel via informele weg dat het tweede ontwerp van besluit dat hij op 22 februari 1990 van de Mediaraad mocht ontvangen een regeling inzake de algemene problematiek kan invullen.

5. Aanpassing mediawetgeving aan Richtlijn „televisie zonder grenzen”.

Ontwerp van „maxidecreet”.

Ontwerp van decreet tot culturele erkenning van de kabel

a) Ontwerp van decreet tot regeling van de reclame, de sponsoring en de boodschappen van algemeen nut op radio en televisie.

Op dit ogenblik is het uitzenden van handelspubliciteit op radio en televisie in ons land onderworpen aan de wet van 6 februari 1987 betreffende de radiodistributie- en teledistributienetten en betreffende de handelspubliciteit op radio en televisie.

Een aantal recente ontwikkelingen maken het nodig om deze wet te vervangen door een nieuwe decretale regeling.

Eerst en vooral werd ingevolge de Staatshervorming de bevoegdheid over de handelspubliciteit op radio en televisie overgeheveld naar de gemeenschappen. Het is dan ook aangewezen dat de gemeenschappen alle binnen hun bevoegdheidssfeer geldende voorschriften samenbrengen in een autonome regeling.

Een tweede reden om over te gaan tot een herziening van de wet van 6 februari 1987, is het feit dat de Raad van de Europese Gemeenschappen op 3 oktober 1989 de richtlijn 89/552/EEG betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake de uitoefening van televisieomroepactiviteiten heeft aangenomen. Tegen uiterlijk 3 oktober 1991 dienen de lidstaten deze richtlijn om te zetten naar hun wetgeving.

Ten derde is er de vaststelling dat de wet van 6 februari 1987, ondanks zijn recente datum, niet meer aangepast is aan de laatste ontwikkelingen in de media. Zo voorziet de bestaande wet bijvoorbeeld geen regeling voor sponsoring.

Het zogenaamde maxi-decreet dient te worden beschouwd als een technisch decreet, dat reclame en sponsoring wenst te reglementeren zonder op enige wijze te willen ingrijpen in de verdere uittekening van het Vlaamse medialandschap.

Het ontwerp van decreet zoals het door de Vlaamse Executieve werd goedgekeurd is grotendeels een overname van het advies van de Vlaamse Mediaraad. De belangrijkste inhoudelijke aspecten zijn :

- het behoud van het principe van de machtiging, slechts één landelijke omroep mag televisiereclame uitzenden ;
- regionale of lokale omroepen zenden in principe streekgebonden reclame uit ;
- programma's mogen onder bepaalde voorwaarden worden onderbroken ;
- er komt een regeling voor sponsoring ;
- alle omroepen mogen boodschappen van algemeen nut uitzenden ;

— er wordt een Vlaamse Raad voor reclame en sponsoring opgericht.

Wat de stand van zaken van dit ontwerp van decreet betreft, kan de Gemeenschapsminister meedelen dat de Vlaamse Executieve op 4 juli laatstleden het ontwerp goedkeurde. Aan de Raad van State werd gevraagd advies te verstrekken binnen een termijn van 2 maanden. Nadat in de loop van september en oktober aan de Raad van State enkele bijkomende stukken (begrotingsakkoord, advies van de Inspectie van Financiën en advies van de Raad voor Handelspubliciteit) overgemaakt werden, kan op korte termijn een advies worden verwacht.

b) Ontwerp van decreet betreffende de culturele erkenning van de radiodistributie- en teledistributienetten, de niet-openbare televisieomroepen en de verspreiding en de productie van televisieprogramma's.

Met het maxi-decreet wordt het deel van de Europese richtlijn „televisie zonder grenzen” dat betrekking heeft op reclame en sponsoring naar Vlaamse decreetgeving omgezet. Een aantal elementen (bijvoorbeeld de vrije ontvangst van programma's, de regeling Europese produkties met inbegrip van taalquota, de bescherming van minderjarigen, het recht op weerwoord . . .) dienen nog te worden omgezet.

Daarnaast dient het kabeldecreet te worden aangepast aan de klacht van de Europese Commissie, voornamelijk wat het systeem van voorafgaandelijke toestemmingen, gekoppeld aan voorwaarden, en voor wat de eigen culturele produkties betreft.

Tot slot is er de vaststelling dat het kabeldecreet geen mogelijkheid biedt voor bepaald nieuwe, recent opgedoken vormen van televisie zoals bijvoorbeeld gecodeerde uitzendingen of televerkoop.

Dit voorontwerp poogt op dit alles een antwoord te geven.

De krachtlijnen van het voorontwerp van decreet zijn :

— culturele erkenning van de kabel.

De Vlaamse Executieve verleent de erkenningen voor het exploiteren van een radiodistributie- of teledistributienet. Er wordt ook vastgelegd welke programma's moeten worden doorgegeven en welke mogen worden doorgegeven, en dit rekening houdend met de Europese regelgeving ter zake. Daarnaast wordt van de kabelmaatschappijen een heffing gevraagd (te storten in een televisieproduktiefonds), die berekend wordt op basis van het aantal abonnees en het aantal doorgegeven programma's.

Het is de bedoeling het bestaande systeem van kaderovereenkomsten waarbij de buitenlandse commerciële omroepen worden verplicht te investeren in de Vlaamse beeldindustrie af te schaffen. Dit systeem wordt slecht nageleefd en is in strijd met de Europese wetgeving.

Via een systeem van beperkte heffingen op het aantal doorgegeven programma's wordt een instrument (= televisieproduktiefonds) gecreëerd waarmee de Vlaamse onafhankelijke televisieproductie daadwerkelijk kan worden gestimuleerd.

— niet-openbare televisieverenigingen en televerkoop.

Ter aanvulling van hetgeen voorzien is in het kabeldecreet, worden televerkoop en „andere diensten” mogelijk gemaakt. Het is de bedoeling om zo soepel mogelijk in te spelen op nieuwe ontwikkelingen in de media, dit om te vermijden dat een aantal nieuwe initiatieven anders naar het buitenland

trekken en op grond van de Europese richtlijn, op ongecontroleerde wijze toch Vlaanderen binnenkomen.

— bevordering van de verspreiding en produktie van televisieprogramma's.

Ter vervanging van het stelsel van eigen culturele produkties, voorzien in het kabeldecreet, wordt in toepassing van de richtlijn een nieuwe regeling (Europese produkties en Nederlandstalige Europese produkties) voorzien.

— bescherming van minderjarigen.

— recht op weerwoord.

Het voorontwerp van decreet werd op 9 november laatstleden voor advies naar de Vlaamse Mediaraad verzonden. Gelet op het feit dat een groot aantal bepalingen van dit voorontwerp van decreet te maken hebben met het in overeenstemming brengen van onze decreetgeving met de Europese richtlijn tegen uiterlijk 3 oktober 1991, heeft de Gemeenschapsminister de Mediaraad verzocht binnen de twee maanden advies uit te brengen.

6. Steun aan de pers

Het bedrag van het krediet voorbestemd voor de rechtstreekse steun aan de opiniedagbladpers wordt voor 1991 behouden op het niveau van dit jaar, namelijk 36,3 miljoen frank.

Het is duidelijk dat, naar de toekomst toe, het verderzetten van de indirecte steunmaatregelen noodzakelijk blijft om het voortbestaan van de pers niet in het gedrang te brengen.

Het huidige mechanisme van rechtstreekse steun, bestaande uit selectieve hulp en compensatiehulp, is echter vooral gericht op de bestending van de bestaande dagbladen, afgezien van de vraag of deze kranten een reëel pluralisme in de meningsuiting en -vorming waarborgen. Er kan dus worden gedacht aan een bijsturing of herziening van de bestaande reglementering.

De Belgische Vereniging van de Dagbladuitgevers heeft, in een schrijven van 26 september 1990, met betrekking tot hun voorstel tot verdeling van de kredieten 1990, op verzoek van de meerderheid van de Nederlandstalige uitgevers uitdrukkelijk gevraagd dat in de nabije toekomst de compensatiehulp niet zou worden afgeschaft. Het op de markt komen van een commerciële televisie in Vlaanderen heeft volgens hen directe gevolgen voor de rendabiliteit van de kranten, gevolgen die in de huidige omstandigheden (Golfcrisis) trouwens nog sterker doorwegen.

7. VTM

De Gemeenschapsminister is (voorlopig) kort over de VTM. De commerciële omroep heeft hem meegedeeld dat hij eerlang het verslag zoals voorzien in artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Executieve van 11 mei 1988 betreffende de voorwaarden tot erkenning van niet-openbare televisieverenigingen (Belgisch Staatsblad 1 juni 1988), bij hem zal indienen.

Via dat verslag dient de commerciële omroep aan te tonen dat hij voldoet aan de bepalingen van het kabeldecreet en zijn uitvoeringsbesluiten.

Wat de motie van de heer Van Dienderen betreft, door de Vlaamse Raad op 18 oktober 1990 aangenomen, heeft hij de VTM per schrijven uitgenodigd haar standpunt bekend te maken en heeft de Gemeenschapsminister zijn administratieve opdracht gegeven een voorontwerp van uitvoeringsbesluit op te stellen.

8. BRT — begrotingsontwerp 1991 — tweede versie

1. Eerst moge worden opgemerkt dat de BRT, in vergadering van de Raad van Beheer van 9 juli 1990, een begroting 1991 goedkeurde, ten bedrage van 6.774 miljoen frank (zowel aan inkomsten- als aan uitgavenzijde). Voor dit bedrag baseerde de BRT zich op een persmededeling van het kabinet van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve ten gevolge van de principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering van het ontwerp van zogenaamde „mini-decreet” op 22 december 1989. In dat zogenaamde „mini-decreet” — dat op 19 juni 1990 werd goedgekeurd door de Vlaamse Raad — werd de dotatie bepaald op 51,5 procent van de opbrengst van het Vlaamse kijk- en luistergeld.

2. Bij de opmaak van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap werd bedoelde 51,5 procent als volgt vastgesteld :

- Raming RTT globale opbrengst kijk- en luistergeld in 1991 : 21.257,9 miljoen frank.
- Deel Vlaamse Gemeenschap : $63,345 \% \cdot 21.257,9 \times 0,63346 = 13.466,9$ miljoen frank.
- Deel BRT : $51,5 \% \cdot 13.466 \times 0,515 = 6.935$ miljoen frank.

3. Dit betekende dat de Gemeenschapsminister de BRT, bij brief van 6 augustus 1990, moest vragen haar begrotingsontwerp van 9 juli 1990 aan te passen aan de nieuwe dotatie.

Met andere woorden, de BRT moest een begroting maken met 161 miljoen frank meer middelen.

4. Tot en met 1990 werd de toelage aan de BRT in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap ingeschreven onder 4 artikels :

- gewone werkingskosten,
- financiële kosten,
- investeringsfonds,
- toelage aan de derden.

Vanaf 1991, en dit omwille van de bepalingen van het zogenaamde „mini-decreet” wordt de globale dotatie in één artikel ingeschreven.

Dit betekent dat de BRT zelf de verdeling doet met dien verstande dat zij de toelage aan de derden moet berekenen volgens de in het BRT-decreet ingeschreven normen en dat omwille van afspraken met de voogdij, de financiële lasten (= afbetaling renten en kapitaal van leningen) niet hoger mogen zijn dan 543 miljoen frank (= het bedrag dat in 1985 daartoe was ingeschreven).

5. De begroting 1991 voorziet in een delging van het tekort dat de rekening 1989 vertoont, te weten 71,9 miljoen frank.

Voor het jaar 1990 wordt trouwens opnieuw een tekort, volgens de prognose, van 170 miljoen frank in de rekening verwacht.

Met de commissarissen, en later met de BRT-leiding, bespreekt de Gemeenschapsminister eerstdaags deze zorgwekkende toestand teneinde zeer snel maatregelen te treffen.

Het is zijns inziens niet aanvaardbaar dat de begroting, die op 2 jaar tijd (1989-1990) bijna 1 miljard frank meer middelen kreeg (1988 : 5.509 miljoen frank, 1990 : 6.452 miljoen frank) dergelijk catastrofaal tekort begint te vertonen.

Voor de goede orde kan hij meedelen dat de Raad van Beheer van de BRT op 24 november 1990 een speciale zitting wijdt aan deze problematiek.

6. De BRT heeft ook vragen naar de voorgedij-overheid met betrekking tot bijkredieten voor CAO-regeling, sectoriële programmatie en voor indexaanpassingen. Deze zijn niet of onvolledig voorzien in de begrotingen 1990 en 1991.

Het is de mening van de Gemeenschapsminister dat dergelijke uitgaven binnen de 51,5 procent dotatie vallen. Ingevolge artikel 3, § 2 en § 3 van het mini-decreet van 19 juni 1990 kan de dotatie tot 1 januari 1993 slechts bestaan uit bedoelde 51,5 procent van het kijk- en luistergeld.

7. Wat de begroting 1991 van de BRT — tweede versie betreft, deze werd door de Raad van Beheer goedgekeurd op 24 september 1990.

De uitgaven worden als volgt geraamd :

— uitgaven 1990 :	7.701,1 miljoen frank
waarvan voor personeel :	4.049,5 miljoen frank
— financiering tekort 1989	71,9 miljoen frank

Totaal : 7.773 miljoen frank

De inkomsten voorzien eveneens 7.773 miljoen frank waarvan 6.935 miljoen frank (= 89,2 procent) **gemeenschapsdotatie**. Nu reeds heeft de Afgevaardigde van Financiën, in zijn verslag dat hij per 5 november 1990 overmaakte, gesteld :

dat er tekorten te verwachten zijn op de posten :

- ereloon losse medewerkers,
- verplaatsingen,
- auteursrechten,
- films

en dat de BRT voor 1991 2 indexaanpassingen verwacht maar er geen kredieten voor heeft voorzien. Gelet op dat feit kon de Gemeenschapsminister de begroting nog niet goedkeuren.

8. Tot slot moge de evolutie worden gegeven van de dotatie aan de BRT :

1985 : 5.139,3 miljoen frank	
1986 : 5.360,0 miljoen frank	104,2 procent
1987 : 5.448,4 miljoen frank	106,0 procent
1988 : 5.508,9 miljoen frank	107,2 procent
1989 : 6.114,0 miljoen frank	118,9 procent
1990 : 6.296,0 + 155,6 (aanpassing) = 6.452,0 miljoen frank	127,2 procent
1991 : 6.935,0 miljoen frank	135,0 procent

Dit wil zeggen dat de BRT sedert 1985 een verhoging van 35 procent in dotatie kreeg, wat een reëel bedrag van 1.795 miljoen frank vertegenwoordigt. Daarnaast moeten dan ook de inkomsten voor reclame (voor 1991 geraamd op 250 miljoen frank) worden gerekend zodat, in vergelijking met 1985, de BRT over ca 2 miljard frank meer middelen beschikt.

II. ALGEMENE BESPREKING

Een lid wijst op de klachten van een aantal lokale radio's. Op de hun toegewezen frequentie worden ze gestoord door zenders uit Noord-Frankrijk zodat hun leefbaarheid in het gedrang komt. Zijn er correcties mogelijk ?

Een ander lid merkt op dat alle problemen momenteel ter studie liggen of voor advies werden overgemaakt. Hij stelt echter vast dat de BRT en de VTM partners in amusement zijn geworden. Het weekblad „Humo” publiceert elke week

de top 20-programma's, gebaseerd op de kijkcijfers. Bijna alle plaatsen worden door VTM-programma's ingenomen. De VTM beschikt over miljarden zodat ze interessante contracten kan afsluiten en BRT-personeelsleden kan aantrekken. De VTM maakt ook ernstige kansen om met de Belgische Voetbalbond contracten af te sluiten.

We moeten de BRT duidelijk maken dat de openbare omroep een andere opdracht heeft dan de VTM. De BRT mag van de kijkcijfers geen obsessie krijgen. Er moet een instantie worden opgericht die de BRT kwalitatief beoordeelt. Indien de slag om de kijkcijfers wordt voortgezet dan zal men eindigen met twee omroepen die voor 80 procent amusementszenders zijn en waarbij de culturele, vormings- en nieuwsprogramma's randverschijnselen vormen. Indien die weg wordt ingeslagen dan zal men uiteindelijk voor twee mogelijke scenario's komen te staan : ofwel heeft de BRT geen bestaansreden meer zodat deze omroep wordt afgeschaft, ofwel zal de VTM eveneens om subsidies verzoeken.

Hij heeft steeds hiervoor gewaarschuwd. Het verbaast het lid dat de BRT dit spel meespeelt. Dit is een evolutie naar een uitzichtloze toekomst met veel problemen. De BRT heeft een andere taak die door de decreetgever moet worden afgeleid. Dit moet bij het nieuwe BRT-statuut duidelijk worden voorzien. In het huidige BRT-decreet is er een aanzet tot een evaluatiecommissie om de inhoudelijke kwaliteit van de programma's te controleren.

Het standpunt kan bevoogdend overkomen, maar het alternatief is volkomen stuurloosheid en het afdrijven naar een concurrentiestrijd op amusementsgebied. Hij herinnert aan een interview met een partijvoorzitter in de krant „De Morgen”. Hierin werd kritiek geleverd op de commercialisering die aan de fouten van de media zou te wijten zijn. Het was echter op verzoek van deze partij dat de VTM werd opgericht, dit omdat de BRT zagezegd partijdig was. Nu de VTM bestaat is de BRT er zeker niet beter op geworden. Integendeel, we stevenen af op een catastrofe. Het commerciële milieu is wel handig en dit mag men het hen niet kwalijk nemen. Het lid herinnert eraan dat door het ontstaan van de commerciële omroepen in het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk het niveau van de openbare omroepen is gedaald.

Met betrekking tot de opmerking van de Gemeenschapsminister over de tekorten in de BRT-begroting meent het lid dat hier sprake is van een bewust manoeuvre. In de toekomst zal dit zo blijven. De BRT draagt immers het volledige gewicht van de concurrentie. De VTM heeft financiële middelen en dit heeft een aantal gevolgen. Binnenkort stelt zich het probleem van de uitzendrechten voor de voetbalwedstrijden. Voor de aankoop van films moet meer worden betaald. De bekwaame creatieve krachten van de BRT dreigen te worden weggekocht. Dit alles is een gevolg van de concurrentiestrijd. Indien aan de BRT inzake het personeelsbeleid autonomie wordt verleend zal dit tot financiële implicaties leiden. De budgettaire situatie zal in de toekomst uit de hand lopen. Diegenen die deze moeilijkheden hebben gecreëerd moeten dit probleem zelf oplossen.

Een lid oordeelt dat het BRT-personeel in een ondankbaar klimaat moet werken. De VTM-programma's hebben een zeer laag kwalitatief gehalte. Hij pleit voor een objectieve evaluatie, dit door een neutrale instantie, van de programma's van de beide omroepen.

Het vorige lid repliceert dat men ieder peilingssysteem kan bekritisieren. Hij stelt vast dat de grote massa amusement wenst. De VTM-uitzendingen beantwoorden aan een marktsegment. Het werd nu ingevuld. Moet het overheidsinstrument nu dezelfde weg opgaan ?

Een lid begrijpt de houding van de BRT. De openbare omroep leeft onder de paniek van de kijkcijfers en vreest zijn marktsegment te verliezen. Toch is het niet toegelaten dat een aantal belangrijke rubrieken verdwijnt ; vandaar ontvangt de BRT een verhoogde dotatie. In tegenstelling tot de VTM is de BRT-staf niet beperkt : goedkoper werken moet dus mogelijk zijn. Ook een zekere soepelheid is nodig, waarbij een beperkter aantal personeelsleden beter wordt betaald.

Een ander lid oordeelt dat de VTM, als privé-maatschappij, haar programma's moet populariseren om reclamegelden aan te trekken waardoor het amusement de bovenhand haalt. De BRT is echter een overheidsinstelling en werkt met overheidsgeld dat zeker voldoende moet zijn om hoogstaande televisie te brengen. De BRT moet niet instaan voor zijn financiering.

De BRT krijgt bijna 7 miljard frank middelen ter beschikking. Beantwoordt de BRT aan de in hem gestelde verwachtingen ?

Het is compleet onaanvaardbaar dat de BRT in 1990 vermoedelijk 170 miljoen frank deficit zal hebben : de middelen zouden daardoor met 2,6 procent worden overschreden. De BRT moet zijn budget goed beheren ; een objectieve verklaring voor dit vermoedelijk deficit moet worden gegeven. De middelen zijn immers sedert 1985 met 35 procent gestegen.

Hij heeft nooit antwoord gekregen op de vraag hoeveel de kostprijs voor een uur TV maken bij de BRT bedraagt. Hij kan aanvaarden dat bepaalde personeelsleden een hogere bezoldiging krijgen. Maar moet alles met eigen personeel worden gerealiseerd ?

Een lid repliceert dat de VTM als commerciële vennootschap op een normale wijze functioneert. De VTM heeft ter zake ook een monopolie verkregen zodat er nu een concurrentiestrijd tussen twee monopolies ontstaat. Dit heeft een aantal gevolgen en leidt tot een trend die hij niet apprecieert.

Hij ontkent de bewering als zou de BRT nooit de kostprijs van een uur TV maken hebben medegedeeld. Bij de VTM kost een uur TV maken niet minder, maar de commerciële omroep heeft een andere manier van werken. De produkties worden uitbesteed. De VTM betaalt de toeleveringsbedrijven zeer goed. De aankooppolitiek van de VTM is gericht op de goedkoopste programma's. Hun groot probleem ligt bij de uitzending van drama-produkties. Onze beeldindustrie zal voor dergelijke produkties een hoge vergoeding vragen. De kost van de programma's zal bij de VTM niet veel van deze bij de BRT verschillen. Maar de VTM koopt op de markt produkten op die de BRT zelf ook wil uitzenden en dit tegen een veel hogere prijs. Dit leidt tot een opdrijven van de prijzen, tot meeruitgaven en langzamerhand tot een zelfde programmering. Het marktmechanisme resulteert in een stijging van de BRT-uitgaven.

In tegenstelling tot de huidige evolutie poneert hij dat de BRT enkel kwaliteit moet nastreven en niet in een slag om de kijkcijfers mag vervallen. Daarom moet de opdracht van de BRT duidelijker worden omschreven.

Een ander lid stelt dat de BRT voldoende financiële middelen moet krijgen om de concurrentiestrijd inzake kwalitatieve programma's aan te gaan. Het BRT-journaal ligt op een hoger peil dan het VTM-nieuws. De kijkcijfers bewijzen dit. Vele kijkers betreuren het gebrek aan kwaliteit van de VTM-uitzendingen. Ook Telefacts haalt niet het niveau van Panorama. De VTM-berichten moeten voor iedereen verstaanbaar zijn : daarom mag men niet boven het niveau van een 14-jarige uitstijgen.

De Gemeenschapsminister antwoordt op de verschillende vragen en bedenkingen.

Het frequentieplan voor de lokale radio's behoort als dusdanig nog tot de bevoegdheid van de nationale Regering. Het is de Minister van PTT die de frequenties heeft verleend. Initieel stelde de Gemeenschapsminister om, vooraleer de tweede erkenningsronde werd afgehandeld, eerst het frequentieplan uit te werken. Men is hier niet op ingegaan. Nu werd opnieuw aangetoond dat men verkeerd tewerk is gegaan.

Het Arbitragehof stelde inmiddels dat het verlenen van de frequenties tot de bevoegdheid van de gemeenschappen behoort. De Gemeenschapsminister bereidt een ontwerp van decreet voor om deze aangelegenheid te regelen.

Met betrekking tot het probleem BRT versus VTM antwoordt de Gemeenschapsminister dat lage kijkcijfers van de VTM een bedrijf in moeilijkheden zouden maken. Nu de VTM succesvol werkt heeft dit andere gevolgen. Dit wordt hem nu verweten. Hij blijft het kabeldecreet verdedigen : commerciële televisie is nodig in Vlaanderen. Welk alternatief was er anders in functie van de Europese richtlijn en de Europese Commissie ? Indien er geen Vlaamse commerciële omroep zou zijn dan zouden buitenlandse groepen bij ons op de markt komen. Hij heeft steeds het kabeldecreet verdedigd waardoor het mogelijk werd dat het privé-initiatief, naast de BRT, kansen kreeg. Het is niet, zoals een partijvoorzitter beweert, de onvrede met de BRT die aan de basis ligt van de oprichting van de VTM, maar onder meer het feit de privé beeldindustrie geen kansen kreeg, en het te weinig ondersteunen door de BRT van de Vlaamse creatieve krachten.

Deze evolutie zal ook voor de BRT vroeg of laat positieve gevolgen hebben. Nu reageert de BRT nogal paniekerig : de openbare omroep wordt nu nog door de kijkcijfers gebiologeerd.

Maar kan de BRT op een andere wijze reageren ? Gelijktijdig moeten de structuren en het BRT-statuuut worden aangepast. De gehele problematiek is meer dan een dotatieprobleem.

Werd de door de Vlaamse Raad goedgekeurde motie van aanbeveling wel aan het juiste adres gericht ? Momenteel bekijkt men meer de VTM met argusogen dan de BRT. De BRT is echter de gemeenschapsomroep : aan deze zender kunnen wij richtlijnen geven. De VTM daarentegen wordt beheerd door marktwetten en kijkcijfers. Wie moet er derhalve worden terechtgewezen ? De BRT hangt niet af van marktwetten en kijkcijfers. De Gemeenschapsminister pleit wel voor meer autonomie en financiële verantwoordelijkheid voor de BRT.

III. BESPREKING VAN DE BRT-BEGROTING

A. UITEENZETTING DOOR DE ADMINISTRATEUR-GENERAAL VAN DE BRT

De BRT was, op verzoek van de Gemeenschapsminister van Cultuur, door de Ondervoorzitter van de Raad van Beheer, de Administrateur-generaal en de Directeur van de Financiële Directie vertegenwoordigd.

Voorafgaandelijk herhaalt de Gemeenschapsminister de kritiek op het BRT-begrotingsontwerp 1991 — tweede versie (zie hoger : 1. Inleiding door de Gemeenschapsminister van Cultuur — Punt 8).

De Administrateur-generaal bedankt vooreerst de Vlaamse Raad voor de aanzienlijke en reële verhoging van de dotatie. Wel betreurt hij dat de dotatie werd vastgelegd op 51,5 procent van het geristorneerde kijk- en luistergeld : afgezien van de reclame-inkomsten op de radio zullen de financiële middelen van de BRT niet meer stijgen. Het bedrag van de dotatie wordt immers aan een gesatureerde markt verbonden : iedereen heeft nu een TV-toestel. Het kijk- en luistergeld zal dus niet meer aangroeien. Terzelfder tijd stijgen de kosten en de prijzen op een onvoorstelbare wijze. In 1972 betaalde de Europese Radio-Unie voor de uitzendrechten van de Olympische Spelen 5 miljoen dollar, voor de uitzendrechten van de Spelen in 1992 is dit 90 miljoen dollar geworden. De eerste geruchten spreken van 500 à 600 miljoen dollar voor de uitzendrechten van de Olympische Spelen in 1996. De kostprijs voor het abonnement op het persagentschap Belga is op vier jaar tijd gestegen van 9 miljoen frank naar 14 miljoen frank. Voor de koningin Elisabeth-wedstrijd betaalde de BRT in 1983 500.000 frank, in 1989 was dit 3 miljoen frank geworden. Ook de kostprijs voor het uitzenden van voetbalwedstrijden is met 200 procent gestegen.

Indien de BRT zich wil handhaven dan zal er een hoge prijs moeten voor worden betaald. De omroep van de Vlaamse Gemeenschap moet er tevens voor zorgen dat de Vlaamse produkties tot buiten onze grenzen uitstralen. Dit vormt echter een groot probleem. Door allerlei maatregelen probeert de EG de Europese produkties te stimuleren en de Amerikaanse import tegen te gaan. Hierbij heeft de EG enkel oog voor het economische aspect. Om als Vlaming cultureel in Europa aanwezig te zijn is de televisie zeer belangrijk. Door de wijze waarop de Europese wetgeving wordt uitgebouwd vreest hij het ontstaan van een Mattheüseffect dat de grote omroepen en de grote culturen zal bevoordelen.

Voornamelijk het eigen drama zou moeten worden uitgedragen. Via dit middel moet de buitenlandse markt worden veroverd. Dit vergt echter grote investeringen. Een uur drama kost de BRT 7 miljoen frank. In Nederland is dit 12 miljoen frank, in Frankrijk 30 miljoen frank en in de Verenigde Staten 50 miljoen frank.

De BRT-optie bij de begroting 1991 is de absolute prioriteit inzake het realiseren van informatieve, educatieve en ontspanningsprogramma's. Men beweert dat de BRT te veel ontspanningsprogramma's brengt en zo de concurrentie achterna holt. De Administrateur-generaal weerlegt dit aan de hand van de volgende cijfers. Voor volwassenenvorming voorziet de BRT 200 miljoen frank, voor schooltelevisie 133 miljoen frank, voor kunstzaken 257 miljoen frank, voor wetenschappen 232 miljoen frank, voor drama 277 miljoen frank, voor muziek 176 miljoen frank, voor het onderhoud van de orkesten 250 miljoen frank en voor informatie 509 miljoen frank. In totaal is er dus 2 miljard frank die niet voor gewone ontspanningsprogramma's wordt aangewend.

Vooraleer de concurrentie bestond heeft de BRT een vijfjarenplan uitgewerkt. Voor het begrotingsjaar 1991 is men uitgegaan van een enveloppebudget en een zekere bestedingsvrijheid. De kredieten voor het aanmaken van programma's stijgen het meest (radio + 23 procent, televisie + 14 procent). Voor de overheadkosten wordt er veel minder voorzien : van een verhoging is hier geen sprake. Bij de technische diensten bedraagt de verhoging slechts 5,3 procent. Ook het personeelsbestand wordt niet uitgebreid.

Het tekort van de vorige begroting zal worden weggevoerd. Het tekort van de eerste versie van de BRT-begroting bedroeg uiteindelijk 155,9 miljoen frank en niet 161 miljoen frank. Er zal worden gepoogd om het deficit van de eerste

versie van de begroting met 41,8 miljoen frank weg te werken. Als alle voorraden worden geïnventariseerd krijgt men immers een overschot van 64 miljoen frank. Inzake de liquiditeiten is er een tekort van 72 miljoen frank. Dit bedrag zal worden ingedekt met bijkomende middelen van 1991. Na deze aanzuivering zal men 47 miljoen frank overhouden : dit bedrag zal als een onbestemd krediet worden vastgezet. Bewust heeft de BRT het bedrag dat nodig is voor de uitvoering van de CAO, ongeveer 80 miljoen frank, niet in de begroting ingeschreven. Aanvankelijk werd geoordeeld dat de CAO voor de BRT niet bindend is. Persoonlijk denkt de **Administrateur-generaal** dit nog steeds. Men moet echter realistisch zijn. Indien alle ambtenaren een verhoging krijgen kan men dit moeilijk aan het BRT-personeel weigeren. Er worden dus financiële verplichtingen opgelegd waarvoor de BRT niet heeft medebeslist : daarom moeten deze kredieten aan de BRT worden verstrekt. De Gemeenschapsminister heeft ter zake echter een andere mening. In de begroting zal er dus 47 miljoen frank vermeld staan waarover met de vakbonden kan worden onderhandeld. Men zal hierbij trachten om de begroting 1991 te respecteren : de vakbonden ondersteunen dit en zoeken naar alternatieven, onder meer inzake rationalisatie, om via bijkomende middelen de CAO te kunnen betalen zonder dat dit bedrag expliciet in de begroting wordt ingeschreven.

Indien er een risico bestaat dat de begroting wordt overschreden dan zal er moeten worden toegezien op een aantal gevaarlijke domeinen. Dit betreft onder andere het aantrekken van losse medewerkers voor de televisie. Tegen 1991 moet dit onder controle zijn. Verder is er de verandering van het werkplaatsreglement van de BRT met de **4-wekelijks**e in plaats van de 3-wekelijks afrekening. Dit is een **patronale** eis voor de volgende onderhandelingsronde met de vakbonden. Ook worden de uitzendingen televisie met 400 verminderd. Hiertoe werd reeds besloten.

Op deze wijze hoopt de BRT de begroting 1991 te respecteren. Binnen de enveloppebegroting worden bepaalde kredieten voorzien om de tekorten op te vangen, terwijl men voor de investeringen een beroep op leningen zal doen. Deze zijn immers gedurende de laatste jaren aanzienlijk gedaald. Het leningsplafond bedraagt 543 miljoen frank terwijl de leningslast nu 340 miljoen frank belooft. Men kan nu veel gemakkelijker over verschillende jaren spreiden. Door deze techniek zal de begroting 1990 zonder bijkomende middelen worden uitgevoerd en wordt de begroting 1991 gerespecteerd.

Het is zo dat van alle vergelijkbare omroepen de BRT nog altijd het goedkoopst produceert. Een uur televisie kost 1 miljoen frank en een uur radio 80.000 frank.

B. BESPREKING

Op verzoek van een lid verduidelijkt de Directeur van de Financiële Directie de financiële techniek die zal worden gevolgd.

De door de BRT voorgestelde sanering in de begrotings-toestand 1990 bestaat erin 170 miljoen van de **gemeenschaps**-toelage bestemd voor het investeringsfonds aan te wenden voor de gewone werking.

Dit voorstel is gebaseerd op het principe dat de BRT thans een globaal bedrag wordt toegekend zonder verdere specificatie naar financiële lasten, naar een transfert naar het **investerings**fonds en voor de uitzendingen door derden. Uit die globale toekenning wordt afgeleid dat de BRT de **mogelijk**-

heid verkrijgt zelf te kunnen beschikken over de interne verdeling ervan.

Deze techniek is aanvaardbaar omdat de financiële lasten verminderd zijn. Men heeft bewust geopteerd voor het reduceren van de investeringen. Deze zullen via leningen worden betaald.

Een lid wijst erop dat hij vorig jaar reeds een vermindering van de uitzendingen suggereerde. Hij betreurt dat dit niet in 1990 gebeurde.

De Administrateur-generaal verduidelijkt dat men in 1990 opteert om TV2 te vervullen gezien de nieuwe concurrentiële situatie. De BRT oordeelde dat op deze wijze moest worden gereageerd, maar dit kan niet worden volgehouden. De BRT beseft nu dat het aantal uitzendingen niet kan worden opgevoerd.

Een ander lid meent dat de BRT vlug over de opmerkingen van de Afgevaardigde van Financiën stapt. Hij heeft niets vernomen over de stijging van de auteursrechten en de verhoogde aankooprijzen van de films noch van de uitbetaling van twee indexaanpassingen in 1991. Wat betekenen twee indexaanpassingen ?

De Directeur van de Financiële Directie stelt dat een indexaanpassing met 75 miljoen frank overeenstemt. Een aanpassing is in de begroting 1991 opgenomen. De kredieten voor de twee indexaanpassingen zullen in het kader van de globale begroting moeten worden gevonden. Op het rapport van de Inspectie van Financiën heeft de BRT door tijdgebrek niet kunnen reageren. De cijfers worden ook door de coprodukties doorkruist. Voor 1991 zal uit de gehele begroting worden geput. Voor de televisie voorziet men een bijdrage van 110 miljoen frank. Het rapport van de Inspectie is dus onvolledig. De begroting werd ook opgesteld zonder enig beroep op het reservefonds van 158 miljoen frank. Volgend jaar zal er hier zeker 80 à 100 miljoen frank bijkomen. Er zal ongeveer 246 miljoen frank voorhanden zijn, onder meer voor de indexaanpassingen. Via de begrotingscontroles kan dit worden rechtgetrokken.

Een lid vraagt welke programma's door de daling van het aantal uitzendingen zullen worden getroffen. Hij hoopt dat de vormingsprogramma's hier niet zullen onder lijden.

De Administrateur-generaal kan moeilijk onmiddellijk een concreet antwoord geven. Hij heeft het programma-schema, zoals dit door de Raad van Beheer werd goedgekeurd, niet bij de hand. Alleszins zal er niet in drama worden gesnoeid. Integendeel, deze kredieten werden bewust bijna verdubbeld. In de sector drama is de omroep als openbare dienst op zijn best. Drama is van het allergrootste belang voor de democratisering van de cultuur. Men bereikt er immers een heel groot publiek mee zonder dat er een afbreuk van de kwaliteit gebeurt. Vervolgens heeft hij een aantal aanwijzingen van de doorgevoerde herschikking. Het aantal uitzendingen wetenschappen en vrije tijd daalt terwijl deze voor informatie stijgen. Er komt meer fictie van eigen bodem. Ook de sportuitzendingen verminderen niet. Het aandeel eigen produkties daalt met 10 procent. Vergeleken met het buitenland realiseert de BRT een hoog percentage eigen produkties. De gemiddelde aankoopprijs van een produkt bedraagt 400.000 frank terwijl de gemiddelde kostprijs van een eigen produkt 2 miljoen frank bedraagt.

De verslaggever stelt dat alle fracties voor een sluitende rekening 1990 en een sluitende begroting 1991 pleiten. Staat de Gemeenschapsminister achter de door de BRT aangewende technieken ?

Een lid verwerpt de mededeling van de **Administrateur-generaal** waarin deze stelt dat de repercussies van de CAO door extra middelen moeten worden opgevangen. Indien er 1,85 procent op de personeelsbegroting wordt bespaard levert dit 75 miljoen frank op.

De **Administrateur-generaal** geeft ter verduidelijking een persoonlijk standpunt. De bedoeling bestond om 72 miljoen frank hiervoor in de begroting in te schrijven. Dit bedrag zou dan vast liggen voor de sectoriële onderhandeling. Hij opteerde om hiervoor 47 miljoen frank te voorzien. Door besparingen zou men dan in totaal tot 72 miljoen frank komen. Voor een groot gedeelte onderschrijft hij dus het standpunt van het vorige lid, maar niet voor het totale bedrag.

Een ander lid stelt dat ingevolge de CAO alle ambtenaren een weddeverhoging zullen krijgen. Bepaalde categorieën zijn zeer gevoelig voor de financiële kant van hun situatie. De VTM is op dit punt zeer vrijgevig. Men mag daarom de overstap naar de commerciële zender niet stimuleren.

Er zal dus 2 miljard frank aan **niet-amusementsprogramma's** worden besteed. Verschillende BRT-figuren hebben echter pleidooien gehouden om op het vlak van de amusementsprogramma's de concurrentie met de commerciële zender aan te gaan. Dit bevestigt zijn stelling dat aan de kijkers tweemaal hetzelfde programma-aanbod zal worden gepresenteerd. BRT en VTM zijn hier partners in het amusement. Hij begrijpt het mechanisme maar hij aanvaardt dit niet. Op termijn zullen BRT en VTM identiek zijn. Begrotingsmatig is de vermindering met 400 uitzenduren om binnen de dotatie te blijven geen vooruitgang. Men bewijst hierdoor een slechts dienst aan de BRT die de concurrentiestrijd aan het verliezen is. De BRT mag zich niet op het amusement toespitsen.

De Voorzitter herinnert aan de vergadering van de **werkgroep-BRT** binnen deze Commissie. Een lid per fractie alsmede enkele specialisten, waaronder een afvaardiging van het Rekenhof, waren hierbij aanwezig. Inzake het personeelsbeleid zijn, ingevolge de concurrentie, concurrentiële lonen nodig. Volgens de Raad van State is dit echter onmogelijk en dit blijft zo in de toekomst. Hoe beoordeelt de BRT zelf dit probleem ?

Een lid herhaalt de woorden van de **Administrateur-generaal** waarbij deze stelt dat de dotatie van 51,5 procent van het geristorneerde kijk- en luistergeld een geblokkeerde inkomst is. Door de kostenstijging blijkt deze dotatie onvoldoende te zijn. Ziet hij andere mogelijkheden om hieraan te verhelpen of is enkel een grotere dotatie mogelijk ?

De tekorten van 1989 en 1990 worden via tijdelijke middelen opgevangen. Maar het reservefonds is niet onuitputbaar. Zullen de uitzenduren ieder jaar dalen ? Er bestaan immers bepaalde grenzen. Hoe ziet u deze problematiek vanaf 1992 ?

Een ander lid verduidelijkt dat de vermindering met 400 uitzenduren overeenkomt met ongeveer 11 uren per dag. Dit moet echter worden genuanceerd. In Vlaanderen beschikt men over drie televisienetten waardoor het totale aanbod met 60 procent is gestegen.

De **Administrateur-generaal** zegt dat ook de **BRT-ambtenaren** de voorziene 6 procent, gespreid over drie jaar, willen ontvangen. Het was niet eenvoudig om de noodzakelijke 72 miljoen frank niet volledig in de begroting 1991 in te schrijven. De vakbonden gaven echter blijk van een positieve ingesteldheid : zij zoeken naar een betere financiële motivering van het personeel. Gedacht kan worden aan minder personeel dat tegen een betere verloning werkt.

Het is voor de BRT niet eenvoudig om het overstappen van personeel tegen te gaan. De openbare omroep investeert in de opleiding van mensen. Deze worden vedetten en hebben een marktwaarde die de BRT niet kan betalen. Ingevolge het huidige statuut is het voor de BRT onmogelijk om met de contractuelen financieel betere overeenkomsten af te sluiten. Een soepel personeelsbeleid is hiervoor nodig **zoniet** komt men steeds in botsing met het ambtenarenstatuut.

De Voorzitter herinnert aan het advies van de Raad van State inzake het ontwerp van decreet bestuurlijk beleid. Aan de contractuelen moeten dezelfde voorwaarden als aan de statutairen worden gegeven, tenzij het om uitzonderlijke of tijdelijke prestaties gaat.

De Administrateur-generaal dringt opnieuw aan om over de nodige soepelheid inzake het personeel te kunnen beschikken. De overstap van het personeel wordt zeker niet verklaard door het feit dat het BRT-personeel geen werk zou hebben. Eventueel is door een gebrek aan **exploitatiekredieten** wel een soort technische werkloosheid mogelijk.

Een lid wijst erop dat de problemen rond het voorstel van decreet van de heren P. Chevalier en E. Van Rompuy c.s. houdende het statuut van de Belgische Radio- en Televisie, Omroep van de Vlaamse Gemeenschap (Stuk 349 (1989-1990) – Nr. 1) worden aangescherpt door de stellingsname van het Rekenhof en de Raad van State op het ontwerp van decreet bestuurlijk beleid. Als men voor die instituten die van de Vlaamse Gemeenschap afhangen een soepel personeelsbeleid wenst dan glijdt men af naar een privaatrechtelijke instelling. Zal ook de BRT een naamloze vennootschap worden? Dan zullen zowel de BRT als de VTM NV's zijn.

De Voorzitter vraagt welk alternatief er bestaat. Het **BRT**-personeel verlaat om financiële redenen de openbare omroep en de BRT moet een verdubbelde aankoopprijs betalen.

De vorige interveniënt herinnert aan de door hem in het verleden verdedigde stelling waarbij alle financiële middelen (dotatie en reclame-opbrengsten) gemeenschappelijk in een omroep zouden worden geïnvesteerd.

Dit zou in het licht van de Europese context na 1992 een goede oplossing geweest zijn. Nu blijft de mogelijkheid bestaan dat op termijn zowel de BRT als de VTM ten gronde gaan.

De Administrateur-generaal repliceert dat er amusement en amusement bestaat. De grote uitdaging bestaat erin om goede programma's populair, en populaire programma's goed te maken. De notie „kwalitatief programma” staat niet in tegenspraak met de notie „amusementsprogramma”. Men mag inderdaad goed amusement niet over het hoofd zien **zoniet** zou de derde opdracht van de BRT worden verwaarloosd. Voor 1991 is 12,5 procent van de output zuiver amusement. Nu is de BRT het slachtoffer van de hitparade der kijkcijfers.

Een grafische voorstelling van de bereikcijfers zou voor de BRT beter uitvallen. Men is er echter nog niet in geslaagd om dit uit te werken. De BRT beoogt immers alle segmenten van de bevolking te bereiken en deze te geven wat ze nodig hebben.

Hij bevestigt dat de dotatie van 51,5 procent van het kijken- en luistergeld onvoldoende is gezien de kostenstijging in de toekomst. Ook degelijke ontspanningsprogramma's maken is niet goedkoop. Indien het bedrag niet wordt aangepast zal dit resulteren in meer aankopen en minder zelf produceren. Het karakter van de Vlaamse omroep zal daardoor worden geschaad.

In het Britse systeem is de BBC verzekerd van de totale opbrengst van het kijk- en luistergeld en ITV van de totaliteit van de reclame-opbrengst. De BBC werkt niet met ambtenaren maar met contractuelen en behoudt toch zijn statuut van publieke omroep. De situatie van de BBC kan inspirerend werken.

Een lid heeft uit de inleiding van de **Administrateur-generaal** kunnen afleiden dat de BRT, ingevolge de sterke **kostenstijging**, niet toekomt met een dotatie van 51,5 procent van het geristorneerde kijk- en luistergeld. Persoonlijk is hij de mening toegedaan dat de BRT uiteindelijk een 400-tal personeelsleden zal moeten doen afvloeien. Ook bij de RTBF is dit gebeurd. Het aantal BRT-personeelsleden zal met 20 tot 25 procent moeten worden gereduceerd.

Het voorstel van decreet van de heren P. Chevalier en E. Van Rompuy c.s. houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Omroep van de Vlaamse Gemeenschap (Stuk 349 (1989-1990) – Nr. 1) heeft de grote lijnen van het eigen voorstel van de Raad van Beheer van de BRT weerhouden. Het voorgestelde BRT-statuuut stuit echter op enorme problemen inzake personeels- en financieel beleid. Het zal zeer moeilijk zijn om op deze punten de gewenste soepelheid te realiseren. Het Rekenhof stelt immers dat, bij een **vijsjaarlijkse** planning, de begroting niet meer door de Executieve of de Vlaamse Raad wordt goedgekeurd zodat er geen enkel sanctie meer bestaat tegen het overschrijden van de begroting. Nu kunnen de Gemeenschapsafgevaardigde en de Gemeenschapsminister voor Cultuur interveniëren. Het Rekenhof oordeelt dat zo een onmogelijkheid niet conform is met het statuut van een publiekrechtelijke rechtspersoon. De huidige budgetoverschrijding zal het dossier niet vereenvoudigen. Het ontbreken in het voorstel van decreet van de heren P. Chevalier en E. Van Rompuy c.s. van enig verhaal tegen budgetoverschrijdingen is een groot probleem. Misschien zal men in de toekomst moeten evolueren naar een systeem waarbij van de huidige dotatie van 51,5 procent van het kijk- en luistergeld slechts 40 procent wordt gewaarborgd en de overblijvende 11,5 procent van het gevoerde beleid afhankelijk wordt gemaakt.

Inzake het personeelsbeleid stelt het Rekenhof dat, ook als het koninklijk besluit-Langendries wordt uitgevaardigd, het onmogelijk is om twee soorten personeelsstatuten naast elkaar te kunnen laten bestaan. Zijn fractie zal echter al het mogelijke doen om een oplossing te vinden. Hij denkt aan het GIMV-model.

Met betrekking tot de BRT-begroting vraagt hij waarom de post „ontvangsten van de VAR” enkel een laag bedrag vermeldt.

Hij herinnert aan persberichten over het programma „Kwislijn”. Zijn fractie stelt duidelijk dat, indien deze berichten correct zijn, dergelijke houding van de BRT niet kan worden aanvaard. In het verleden heeft zijn fractie veel goede wil aan de dag gelegd zoals blijkt uit het aanvaarden van het mini-decreet. Indien de BRT de bepalingen van dit decreet schendt zal er een media-oorlog ontstaan en zal men worden gedwongen om, desnoods radicaal, de knoop door te hakken ten nadele van de BRT.

De politieke uitzendingen door derden behalen slechts 5 à 10.000 kijkers. Hij is bereid om over een valabel alternatief voor de politieke derden te praten. Het lid pleit opnieuw voor een goede Wetstraat-rubriek waarin de diverse opinies aan bod komen. Tot op heden werd er op dit punt niets gerealiseerd. De levensbeschouwelijke programma's werden naar slechte uitzendingen verschoven. Er moeten voor deze

uitzendingen ruimte en normale uren worden voorzien. Dit is eveneens het geval bij andere publieke zenders zoals de BBC. Ook inzake de sociaal-economische derden kan er aan een sociaal-economisch magazine worden gedacht waarbij in een interessant programma iedereen aan bod komt. Een grondig debat over de derden is nodig.

De Vlaamse Raad poogt om, rekening houdend met de opmerkingen van de Raad van State en het Rekenhof, een flexibel personeels- en begrotingsbeleid mogelijk te maken. Dan moet echter de BRT een toonbeeld zijn van budgettaire orthodoxie.

De Voorzitter deelt als persoonlijk standpunt mee dat het uitzenden van levensbeschouwelijke programma's tot de opdracht van een publieke zender behoort.

De vraag naar een Wetstraat-rubriek is niet nieuw. De BRT moet echter bepalen waar deze rubriek thuishoort : in het nieuws of in de duiding.

Inzake Quisline stelt hij dat een bepaalde pers de zaak niet correct heeft voorgesteld. De opstelling van de BRT is verschillend van deze van de betrokken firma.

De Administrateur-generaal acht het mogelijk dat de BRT in de toekomst tot een personeelsafslanking zal moeten overgaan. Toch is de desbetreffende situatie bij de BRT niet zo slecht indien men de 2.677 effectieve statutairen vergelijkt met de cijfers van vergelijkbare omroepen. De Noorse TV heeft 2.900 personeelsleden, Portugal 4.100 en Zwitserland 4.000. Hij beaamt dat er aan de produktiviteit moet worden gesleuteld en dat een soepel personeelsbeleid moeilijk te regelen is. Het is echter de decreetgever die dit soepel beleid moet mogelijk maken.

De vrees voor een begrotingstekort en begrotingsoverschrijdingen is niet gerechtvaardigd. Met een enveloppebegroting zal de BRT geen tekorten hebben, dit door de hierboven uiteengezette techniek van transfer van kredieten. De BRT-begroting zal in evenwicht eindigen.

De inkomsten van de VAR werden in 1990 op 200 miljoen frank en in 1991 op 250 miljoen frank geschat. Men startte slechts op het einde van het jaar zodat de inkomsten voor 1990 lager zullen liggen.

De voorstelling van Kwislijn was slechts een demonstratie vanwege de firma voor geïnteresseerde klanten. De Vaste Commissie van de BRT besliste echter om binnen de wettelijkheid te blijven.

Met betrekking tot de opmerkingen over de uitzendingen door derden merkt hij op dat de godsdienstige programma's niet tot de uitzendingen door derden behoren : het zijn zuivere BRT-programma's. Ze werden naar 19.30 uur verschoven omdat ook de verkeersspits van de zondagavond gewijzigd is en de godsdienstige programma's niet door verkeersinformatie kunnen worden onderbroken. Het systeem zal vóór 31 december aanstaande worden geëvalueerd.

Hij betreurt dat de Wetstraat-rubriek nog niet werd gerealiseerd. De Vaste Commissie van de BRT besprak een beleidsnota van de nieuwe Directeur-generaal Informatie. Hierin staat deze rubriek als een prioriteit vermeld met de optie om deze rubriek zo dicht mogelijk bij het laatste journaal uit te zenden.

Een lid verwachtte een grotere ontvangst uit de verkopen van programma's. Dit wordt slechts op 3 miljoen frank geraamd.

De Directeur van de Financiële Directie verduidelijkt dat

bepaalde programma's via het reservefonds worden gefinancierd. De ontvangsten van de verkoop ervan vloeien terug naar het reservefonds.

Het vorige lid merkt op dat de middelen voor aanmaak van drama bijna verdubbelen.

De Administrateur-generaal herinnert eraan dat er niet steeds wordt verkocht : de BRT ruilt ook. De DAVID-groep brengt alle middelen bijeen om te coproduceren en te cofinancieren. Ook door een ruil proberen die landen hun producties in Europees verband aan bod te laten komen.

IV. VOORTZETTING VAN DE ALGEMENE BESPREKING

Een lid heeft, inzake de regionale TV, steeds gedacht dat het maxi-decreet de regeling met betrekking tot de **handels**-publiciteit alsmede de machtiging om reclame uit te zenden zou bevatten. Nu spreekt de Gemeenschapsminister van een nieuw ontwerp van besluit. Indien het maxi-decreet door de Vlaamse Raad wordt aangenomen mogen de regionale **televisie**-zenders dan onmiddellijk reclame uitzenden of is er nog een nieuw ontwerp van decreet nodig ?

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat de wet van 6 februari 1987 betreffende de radiodistributie- en de **televisie**-distributienetten en betreffende de handelspubliciteit op radio en televisie geen criteria in verband met het streekgebonden karakter van reclame bevat. De Mediaraad stelt nu een ontwerp van besluit ter zake op. De Gemeenschapsminister stelde voor om, in afwachting van de aanneming van het maxi-decreet, dit ontwerp van besluit door de Executieve te laten goedkeuren. De Executieve is hier niet op ingegaan en heeft verwezen naar de criteria van het maxi-decreet. Via besluiten moet er dus machtiging worden verleend aan de erkende regionale zenders.

Het vorig lid wijst erop dat verschillende regionale zenders overeenkomsten hebben afgesloten. AVS-Meetjesland deed dit met een Nederlandse groep. Zijn fractie stelt dat lokale televisie een eigen specifieke taak heeft. Daarom moet over het regionale karakter worden gewaakt en is ketenvorming niet aangewezen. Het samenwerken met buitenlandse groepen houdt grote gevaren voor de toekomst in.

Indien de BRT zich met regionale zenders, die een machtiging hebben om handelsreclame uit te zenden, associeert dan bestaat de kans dat de BRT reclame uitzendt waardoor het VTM-monopolie wordt doorbroken.

Zijn fractie opteert ervoor om de bepalingen van het maxi-decreet, die op regionale televisie betrekking hebben, uit dit ontwerp van decreet te lichten en er een afzonderlijk ontwerp van decreet voor uit te werken. Welke visie heeft de Executieve op de problematiek van de regionale televisie ?

Een ander lid merkt op dat volgens zijn inlichtingen de Kortrijkse regionale televisie verkocht werd aan een consortium bestaande uit Roularta, Beaulieu, de Christelijke Mutualiteiten en de Bank van Roeselare.

De Gemeenschapsminister stelt in zijn repliek dat hij de Gemeenschapsafgevaardigde en de Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting zal contacteren om een gesprek te hebben over de door de BRT voorgestelde transfer van middelen uit het investeringsfonds naar de werkmiddelen waarbij voor de nodige investeringen een beroep op leningen zal worden gedaan. Deze techniek is **zijns** inziens een verschuiving van het probleem naar de toekomst.

Het maxi-decreet is een louter technisch decreet. Het grijpt

niet in in het uittekenen van het medialandschap. Het uitlichten van de bepalingen inzake regionale televisie lost niets op. De erkenning omvat niet de machtiging tot het uitzenden van reclame. De erkenning stoelt op het kabeldecreet en op de uitvoeringsbesluiten ervan. Dit impliceert dat ketenvorming bij lokale en regionale televisie evenmin mogelijk is.

De mediawerkgroep binnen de Vlaamse Executieve opsteunde voor de regeling van de streekgebonden reclame via het maxi-decreet. Wel is er een precisering nodig rond de erkenning van de lokale en regionale televisiezenders (werkgebied, erkenningsvoorwaarden, voorwaarden om de erkenning te behouden). Daarom besloot de Executieve tot de opstelling van een afzonderlijk ontwerp van decreet inzake lokale en regionale televisie. Het kabeldecreet zal hierdoor enkel op de ene landelijke niet-openbare televisie, met name de VTM, betrekking hebben.

Een lid vraagt of de overeenkomst die door AVS-Meetjesland werd afgesloten strijdig is met het kabeldecreet.

De Gemeenschapsminister antwoordt bevestigend. Sedert de erkenning van deze regionale zender in 1988 hebben er zich een aantal evoluties voorgedaan. Wel stelt hij uitdrukkelijk dat overname door bepaalde groepen niet mogelijk is. Het aangekondigde ontwerp van decreet ter regeling van de regionale en de lokale televisie zal, met betrekking tot het culturele luik van de erkenning, een aantal preciseringen ter zake bevatten. Het overkopen van televisiezenders zal hierdoor onmogelijk worden : de machtiging wordt immers onder bepaalde voorwaarden verleend.

De Voorzitter merkt echter op dat de rechtspersoon die de erkenning heeft gekregen blijft bestaan.

Het vorige lid wijst erop dat de vier erkende regionale zenders denken dat zij door het maxi-decreet een blanco-mandaat op samenwerkingsgebied zullen krijgen. Hij waarschuwt daarom voor iedere dubbelzinnige situatie. Hij verlangt van de Executieve een nota waarin de contracten worden vermeld die door de regionale zenders werden afgesloten. Op basis van het kabeldecreet en de uitvoeringsbesluiten moet worden nagegaan of deze met dit decreet verenigbaar zijn. Op basis van deze nota kunnen er binnen deze Commissie besprekingen starten en dit vooraleer het maxi-decreet wordt besproken. Alle communicatiestoornissen moeten worden vermeden.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat het kabeldecreet en de uitvoeringsbesluiten ketenvorming verbieden. Een samenwerking om de doelstellingen te bereiken is wel mogelijk. Een gestructureerde eenvormigheid in de programmering is verboden. Ook kunnen de regionale zenders niet door de BRT of de VTM worden opgeslorpt.

Onmiddellijk na het maxi-decreet kunnen de vier erkende regionale zenders een machtiging om handelsreclame uit te zenden ontvangen. Hij herinnert eraan dat de Executieve na 1988 geen nieuwe erkenningen meer verleende.

Een ander lid herinnert eraan dat de lokale en regionale televisiezenders niet verplicht op de kabel moeten worden genomen. Onderhandelingen met de distributienetten zijn hiervoor nodig. Daarom is een samenwerking met de BRT of de VTM voor deze niet-openbare televisieverenigingen interessant. Zo zouden deze bijvoorbeeld op het tweede televisiekanaal kunnen uitzenden. Daarom steunt hij de idee om in een afzonderlijk ontwerp van decreet alle facetten van de lokale en regionale televisie te regelen.

De Gemeenschapsminister repliceert dat het uitzenden van

programma's van lokale of regionale televisiezenders op het tweede BRT-kanaal een manifeste omzeiling van het kabel-decreet en de uitvoeringsbesluiten betekent. Noch de BRT noch de VTM hebben hiervoor de toelating. Hij merkt op dat er bij de distributeurs wel belangstelling aanwezig is voor het uitzenden van de lokale of de regionale programma's.

V. INDICATIEVE STEMMINGEN

Ter stemming gelegd worden de decreetsbepaling en de sectie inzake de media, alsmede de bevestiging van de conformiteit van de administratieve begroting met de algemene doelstelling van de programma's, telkens met 9 stemmen bij 2 onthoudingen aangenomen.

VI. VERKLARING NA DE INDICATIEVE STEMMING

Een lid wijst er op dat zijn fractie niet heeft tegen gestemd omdat 'men veel vertrouwen heeft in de **Gemeenschapsminister** van Cultuur op het vlak van de uitvoering van de **begroting**.

Zijn fractie heeft evenmin voor gestemd omdat ze niet instemt met de wijze van financiering van de BRT. Dit blijft volgens haar een slecht systeem. Dit is de reden der onthouding.

De Verslaggever,

M. BARTHOLOMEEUSSEN

De Voorzitter,

P. CHEVALIER
